

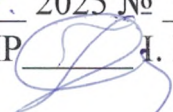
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 16. 09. 2025 № 1

Голова НМР І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«Зовнішня політика України»
для підготовки здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» укладена на основі освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 протокол № 19

Укладач:

О. Косілова, к. політ. н.,
доцент, професор кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу

Гарант освітньої програми
«Міжнародні відносини»

С. ДЕНИСЮК, д. політ. н.,
професор, професор кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою міжнародного права та права Європейського Союзу, від 22.08.25 № 1.

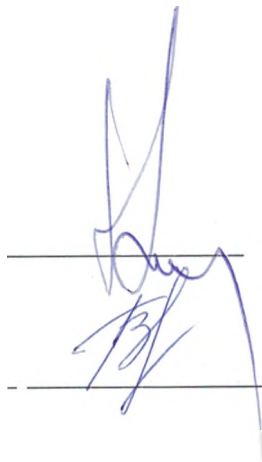
Завідувач кафедри

О. ЧЕРНЕЦЬКА, к. ю. н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, від 11.09.25 № 3.

Голова вченої ради
Навчально-наукового інституту
права

В. ТОПЧІЙ,
д. ю. н., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

Г. ГРИЩУК,
доктор філософії

Реєстраційний № _____

Зміст

1. ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАЗЧАННЯ.....	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	11
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	13
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	14
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ	16

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика України» є обов'язковою професійно орієнтованою дисципліною підготовки бакалаврів освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини». Дисципліна спрямована на підготовку досвідченого фахівця, який знається на пріоритетах зовнішньополітичного курсу України.

Метою навчальної дисципліни є підготовка студентів до майбутньої фахової діяльності у сфері міжнародних відносин, формування знань і навичок системного аналізу зовнішньої політики України, особливостей дипломатії у світі.

Завдання навчальної дисципліни:

- опанування категорійно-понятійним апаратом курсу;
- вивчення становлення України як суб'єкта міжнародних відносин;
- аналіз принципів та напрямів зовнішньої політики України;
- дослідження діяльності України в міжнародних і регіональних організаціях;
- ознайомлення з традиціями та уроками світової й української дипломатії;
- розвиток умінь працювати з джерелами, картами, статистикою, дипломатичними документами.

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліни-пререквізити: Вступ до спеціальності "Міжнародні відносини", Країнознавство, Історія та теорія міжнародних суспільних комунікацій, Історія міжнародних відносин,

Дисципліна-постреквізит: Світова політика та транснаціональні відносини, Міжнародні економічні відносини, Міжнародне публічне право.

Методи навчання:

- за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні (лекції, дискусія, розповідь), наочні (демонстрація презентації до теми) та активні методи навчання у відповідності до спеціалізації досліджень здобувачів вищої освіти (цільова аудиторія);

- за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (150 год/5 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Обов'язкова	
Модулів – 4	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4	2- й	-
Загальні кількість годин – 180	Семестр	
	3- й	-
	Лекції	
	38 год.	-
	Семінарські	
	36 год.	-
	Самостійна робота	
	103 год.	-
	Індивід.-консультаційна робота: 3 год	
	Форма підсумкового контролю: екзамен	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин. Загальні компетентності (ЗК): ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин. РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів. РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці. РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як

усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні компетентності (СК):

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

Фахові компетентності (ФК):

ФК1. Здатність до розв'язання складних завдань та проблем у сфері міжнародної фінансової діяльності.

ФК2. Здатність визначати вплив світового фінансового середовища на економіку країн світу.

міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(150 год/5 кредитів ЄКТС)

№ п/п	Змістовні модулі / Теми	Лек.	Сем.	Ікр.	СРС	Всього
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Теоретико-методологічні основи та інституційний вимір зовнішньої політики України						
ЗМ 1 (Теми 1-4)						
T.1	Предмет і завдання курсу. Теоретико-методологічні підходи	2	2	-	6	10
T.2	Становлення України як актора міжнародних відносин	2	2	-	6	10
T.3	Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України	2	2	-	6	10
T.4	Зовнішньополітична взаємодія та участь України в діяльності ООН	2	2	1	6	11
Всього за змістовним модулем:		8	8	1	24	41
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Україна та провідні держави світу						
T.5	Взаємодія України з провідними країнами Західної Європи	2	2	-	6	10
T.6	Україна – країни Північної Америки: становлення та перспективи стратегічного партнерства	2	2	-	6	10
T.7	Відносини України з державою-агресором (рф)	2	2	-	6	10
T.8	Співробітництво України з близькими сусідами та сусідами другого порядку	2	2	-	6	10
Всього за змістовним модулем:		8	8	-	24	40
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. Інтеграційні процеси та міжнародні організації						

T.9	Безпековий вимір зовнішньої політики: відносини Україна–НАТО	2	2	1	6	11
T.10	Здобутки, проблеми та перспективи взаємодії України та Європейського Союзу	2	2	-	6	10
T.11	Україна в європейських системах безпекового та економічного співробітництва	2	2	-	6	10
T.12	Національні інтереси України на пострадянському просторі	2	2	-	6	10
Всього за змістовним модулем:		8	8	1	24	41
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. Регіональні напрями та глобальні виклики зовнішньої політики України						
T.13	Україна та країни Азії і Близького Сходу	2	2	-	6	10
T.14	Україна та країни Африки	2	2	-	5	9
T.15	Україна та країни Латинської Америки	2	2	-	5	9
T.16	Глобальні виклики зовнішньої політики України	2	2	-	5	9
T.17	Гуманітарний вимір зовнішньої політики України	2	2	-	5	9
T.18	Актуальні проблеми та перспективи зовнішньої політики України	2	2	1	5	10
Всього за змістовним модулем:		14	12	1	31	56
Форма контролю – екзамен						

Усього за навчальною дисципліною	38	36	3	103	180
----------------------------------	----	----	---	-----	-----

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ІНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Теоретико-методологічні підходи.

План лекційного заняття:

1. Предмет і об'єкт вивчення курсу.
2. Зовнішня політика України як суспільне явище та наукова категорія.
3. Взаємозв'язок зовнішньої та внутрішньої політики.
4. Типологія зовнішньої політики держав.
5. Теоретико-методологічні підходи та концепції у дослідженні зовнішньої політики України.

План семінарського заняття:

1. Поняття та сутність зовнішньої політики.
2. Основні принципи реалізації зовнішньої політики.
3. Актори зовнішньої політики: держава, міжнародні організації, транснаціональні корпорації.
4. Національні інтереси як основа формування зовнішньої політики.
5. Дискусія: чи є зовнішня політика «дзеркалом» внутрішньої політики?

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Порівняти підходи до визначення поняття «зовнішня політика» у різних наукових школах.
2. Підготувати короткий реферат на тему «Місце України в системі міжнародних відносин».
3. Ознайомитися з працями українських політологів щодо теорії зовнішньої політики.

Рекомендована література: [1, 2, 10, 11, 12]

Тема 2. Становлення України як актора міжнародних відносин.

План лекційного заняття:

1. Міжнародне визнання незалежної України.
2. Формування договірно-правової бази зовнішньої політики у 1990-х рр.
3. Політичний, економічний, військовий та культурний потенціал України.
4. Україна у світових рейтингах та індексах.

План семінарського заняття:

1. Обговорення: фактори, що визначили міжнародне визнання України у 1991 р.
2. Основні етапи становлення зовнішньої політики України у 1990-х рр.
3. Порівняльний аналіз політичного і економічного потенціалу України та інших пострадянських держав.
4. Дискусія: «Чи можна вважати Україну регіональною державою?»

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Підготувати таблицю «Головні етапи становлення зовнішньої політики України у 1991–2000 рр.».
2. Проаналізувати рейтинг України у міжнародних індексах (демократії, свободи слова, економічної свободи).
3. Есе: «Зовнішньополітичний імідж України у перші роки незалежності».

Рекомендована література: [2, 4, 6, 13, 15, 18, 19]

Тема 3. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України

План лекційного заняття:

1. Основні юридичні документи: Декларація про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності, Конституція України.
2. Закони та стратегії у сфері зовнішньої та безпекової політики.
3. Інституційний розподіл повноважень: Президент, Верховна Рада, Кабінет Міністрів, МЗС.
4. Вплив міжнародного права на зовнішньополітичну діяльність України.

План семінарського заняття:

1. Аналіз Конституції України у контексті зовнішньополітичних норм.
2. Обговорення: роль Президента у формуванні зовнішньої політики.
3. Практикум: зіставлення повноважень різних органів влади у сфері зовнішньої політики.
4. Дискусія: чи потрібен Україні новий закон «Про зовнішню політику»?

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Підготувати витяги з ключових законів («Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про національну безпеку України»).
2. Скласти схему: «Суб'єкти зовнішньої політики України».
3. Реферат: «Еволюція стратегій національної безпеки України».

Рекомендована література: [20, 21, 22, 23, 24, 25, 26]

Тема 4. Зовнішньополітична взаємодія та участь України в діяльності ООН

План лекційного заняття:

1. Україна як член-засновник ООН.
2. Участь у Генеральній Асамблеї та Раді Безпеки.
3. Співпраця з програмами та спеціалізованими установами ООН.

4. Миротворча діяльність України під егідою ООН.

План семінарського заняття:

1. Аналіз виступів українських делегацій на Генасамблеї ООН.
2. Дискусія: ефективність миротворчої діяльності України.
3. Порівняння ролі України в ООН у 1990-х і після 2014 р.
4. Практикум: підготувати «резолюцію» від імені України з актуального питання міжнародної безпеки.

Індивідуально-консультаційна робота:

Підготувати реферат на тему: «Участь України в діяльності ООН: від засновника до активного захисника міжнародного права» та презентацію (до 10 слайдів).

У роботі розкрити:

- Історичні етапи членства України в ООН;
- Участь у миротворчих місіях;
- Ініціативи України після 2014 року;
- Роль ООН у контексті війни проти росії.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Вивчити документи про участь України у миротворчих операціях.
2. Написати короткий аналіз: «Роль України у формуванні міжнародного права через діяльність в ООН».
3. Підготувати презентацію «Україна в Раді Безпеки ООН».

Рекомендована література: [6, 7, 12, 18, 21]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. УКРАЇНА ТА ПРОВІДНІ ДЕРЖАВИ СВІТУ

Тема 5. Взаємодія України з провідними країнами Західної Європи.

План лекційного заняття:

1. Основні напрями відносин України з Великою Британією, Німеччиною, Францією, Італією.
2. Історичні передумови та формування договірно-правової бази співпраці.
3. Політичні та економічні аспекти сучасного партнерства.
4. Співпраця у сфері безпеки й оборони.

План семінарського заняття:

1. Аналіз ключових угод України з провідними країнами Західної Європи.
2. Роль Німеччини і Франції у «нормандському форматі».
3. Дискусія: «Чи є Британія головним партнером України у Європі?»
4. Порівняльна характеристика відносин Україна–ФРН і Україна–Франція.

Самостійна робота:

1. Підготувати аналітичну довідку про підтримку України з боку Німеччини та Великої Британії після 2014 р.
2. Дослідити економічні відносини України з Францією або Італією.
3. Есе: «Роль Західної Європи у війні проти росії».

Рекомендована література: [2, 6, 7, 14, 17]

Тема 6. Україна – країни Північної Америки: становлення та перспективи стратегічного партнерства

План лекційного заняття:

1. Історія українсько-американських відносин (1991–2023 рр.).
2. Динаміка політичного, економічного та безпекового партнерства.
3. Роль української діаспори у США та Канаді.
4. Сучасні виклики і перспективи стратегічного партнерства.

План семінарського заняття:

1. Обговорення: «Чому США – головний стратегічний партнер України?»
2. Діяльність українських лобістських організацій у США.
3. Особливості політики Канади щодо України.
4. Практичне завдання: скласти «дорожню карту» співпраці Україна–США.

Самостійна робота:

1. Підготувати таблицю ключових візитів президентів України до США (1991–2023).
2. Дослідити допомогу США Україні у сфері оборони та реформ.
3. Презентація: «Україна і Канада: перспективи співробітництва».

Рекомендована література: [2, 6, 14, 17]

Тема 7. Відносини України з державою-агресором (рф)

План лекційного заняття:

1. Історичні передумови українсько-російських відносин.
2. Етапи відносин 1991–2013 рр.
3. Російська агресія проти України: 2014 р. і 2022 р.
4. Сучасний стан відносин та перспективи у воєнний час.

План семінарського заняття:

1. Аналіз Будапештського меморандуму та його невиконання.
2. Дискусія: «Чи можливі дипломатичні відносини з рф у майбутньому?»
3. Практичне завдання: скласти хронологію російської агресії проти України.
4. Обговорення: роль міжнародних санкцій проти рф.

Самостійна робота:

1. Написати есе «Україна–рф: історія протистояння».
2. Дослідити міжнародно-правові документи, які регламентували відносини України та рф у 1990-х.
3. Підготувати огляд санкцій ЄС і США проти рф.

Рекомендована література: [2, 6, 7, 14, 17, 18]

Тема 8. Співробітництво України з близькими сусідами та сусідами другого порядку

План лекційного заняття:

1. Українсько-польські відносини: стратегічний характер та проблемні питання.
2. Взаємодія з Румунією та Угорщиною.
3. Відносини з країнами Балтії.
4. Другий порядок сусідів: Чехія, Словаччина, Болгарія, інші країни Центрально-Східної Європи.

План семінарського заняття:

1. Аналіз угод про добросусідство України з Польщею та країнами Балтії.
2. Обговорення: проблемні питання у відносинах з Угорщиною.
3. Порівняння політики Польщі та Литви щодо України.
4. Практикум: скласти карту пріоритетів двосторонніх відносин України із сусідами.

Самостійна робота:

1. Підготувати довідку про роль Польщі у підтримці України після 2014 р.
2. Дослідити проблеми у відносинах України з Угорщиною.
3. Написати аналітичну замітку «Україна і країни Балтії: спільні інтереси і пріоритети».

Рекомендована література: [2, 6, 7, 14, 17, 35]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема 9. Безпековий вимір зовнішньої політики України: відносини з НАТО

План лекційного заняття:

1. НАТО як ключовий інститут євроатлантичної безпеки.
2. Етапи розвитку відносин Україна–НАТО (1991–2023 рр.).
3. Політико-правові механізми інтеграції України до Альянсу.
4. Виклики та перспективи членства України в НАТО.

План семінарського заняття:

1. Аналіз Хартії про особливе партнерство Україна–НАТО (1997 р.).
2. Обговорення: чому членство України в НАТО стало стратегічною метою.

3. Порівняння досвіду країн Балтії та України на шляху до НАТО.
4. Практичне завдання: підготувати модельну промову представника України на саміті НАТО.

Індивідуально-консультаційна робота:

Підготувати реферат на тему: «Партнерство України з НАТО: еволюція від особливого до потенційного членства»
та презентацію (до 10 слайдів).

У роботі висвітлити:

- Основні етапи взаємодії з НАТО (1991–2023);
- Статус особливого партнера;
- Вплив російської агресії на позицію НАТО;
- Шанси та виклики для вступу України до Альянсу.

Самостійна робота:

1. Скласти хронологічну таблицю «Україна–НАТО: ключові події».
2. Підготувати короткий аналітичний звіт: «Війна 2022 р. і зміна підходів НАТО до України».
3. Реферат: «Переваги та виклики можливого членства України в НАТО».

Рекомендована література: [2, 6, 12, 14, 17]

Тема 10. Здобутки, проблеми та перспективи взаємодії України та Європейського Союзу

План лекційного заняття:

1. Етапи розвитку відносин Україна–ЄС (1991–2023 рр.).
2. Угода про асоціацію: значення, імплементація та виклики.
3. Ключові сфери співробітництва: економіка, енергетика, безпека.
4. Перспективи повноправного членства України в ЄС.

План семінарського заняття:

1. Аналіз Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.
2. Дискусія: «Які реформи найбільш потрібні для вступу України в ЄС?».
3. Практичне завдання: підготувати SWOT-аналіз «Україна на шляху до ЄС».
4. Обговорення: чи готовий ЄС до розширення?

Самостійна робота:

1. Написати коротке есе: «ЄС і війна росії проти України».
2. Зробити аналітичний огляд стану імплементації Угоди про асоціацію.
3. Підготувати презентацію: «Кандидатський статус України в ЄС».

Рекомендована література: [6, 12, 17, 18, 30, 32]

Тема 11. Україна в європейських системах безпекового та економічного співробітництва

План лекційного заняття:

1. Україна та ОБСЄ: участь у вирішенні регіональних безпекових питань.
2. Членство України в Раді Європи: політико-правові зобов'язання.
3. Взаємодія України з Вишеградською групою.
4. Участь України у Центральноєвропейській ініціативі.

План семінарського заняття:

1. Аналіз діяльності ОБСЄ в Україні (СММ ОБСЄ).
2. Обговорення: внесок України у діяльність Ради Європи.
3. Практичне завдання: скласти таблицю співпраці України з європейськими організаціями.
4. Дискусія: «Чи може Україна бути лідером регіональних об'єднань?»

Самостійна робота:

1. Підготувати огляд рішень ЄСПЛ щодо України.
2. Написати коротку замітку «Україна і Вишеградська четвірка: перспективи партнерства».
3. Скласти карту регіональних об'єднань, членом яких є Україна.

Рекомендована література: [2, 3, 6, 7, 12, 14, 17]

Тема 12. Національні інтереси України на пострадянському просторі

План лекційного заняття:

1. Відносини України з Білоруссю та Молдовою.
2. Зовнішньополітичні інтереси у Південному Кавказі.
3. Відносини з державами Центральної Азії.
4. Участь України у пострадянських інтеграційних об'єднаннях.

План семінарського заняття:

1. Аналіз українсько-молдовських відносин.
2. Обговорення: «Яке місце пострадянського простору у зовнішній політиці України?»
3. Практикум: скласти порівняльну таблицю співпраці України з країнами Кавказу та Центральної Азії.
4. Дискусія: «Чи потрібна Україні активніша політика в Центральній Азії?»

Самостійна робота:

1. Підготувати аналітичну довідку про українсько-білоруські відносини.
2. Есе: «Проблеми та перспективи відносин України з країнами Кавказу».
3. Огляд економічної співпраці України з країнами Центральної Азії.

Рекомендована література: [2, 6, 12, 17, 35]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. РЕГІОНАЛЬНІ НАПРЯМИ ТА ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Тема 13. Україна та країни Азії і Близького Сходу

План лекційного заняття:

1. Історія українсько-китайських відносин та сучасні перспективи.
2. Співпраця з Японією, Південною Кореєю та іншими країнами Азії.
3. Особливості відносин України з державами Близького Сходу.
4. Енергетичний та торговельний вимір співробітництва.

План семінарського заняття:

1. Дискусія: «Чи може Китай стати стратегічним партнером України?»
2. Аналіз політики Японії щодо України.
3. Практикум: скласти таблицю основних партнерів України в Азії.
4. Обговорення: роль країн Близького Сходу у забезпеченні енергетичної безпеки України.

Самостійна робота:

1. Реферат: «Україна–Китай: економічне співробітництво».
2. Короткий огляд допомоги Японії Україні після 2022 р.
3. Аналітична записка про перспективи співпраці з країнами Перської затоки.

Рекомендована література: [6, 7, 12, 13, 18, 36]

Тема 14. Україна та країни Африки

План лекційного заняття:

1. Відновлення українсько-африканських відносин у 1990-х рр.
2. Сучасний стан двосторонніх відносин.
3. Торговельно-економічні аспекти співпраці.
4. Африканський напрям як можливість для розширення зовнішньополітичних горизонтів України.

План семінарського заняття:

1. Аналіз ключових партнерів України в Африці.
2. Дискусія: «Які перспективи має аграрний експорт України до Африки?»
3. Практикум: скласти карту українських дипломатичних представництв в Африці.
4. Обговорення проблем і перспектив співробітництва в умовах глобальних криз.

Самостійна робота:

1. Есе: «Африка як ринок для української продукції».
2. Аналітична довідка про роль України у продовольчій безпеці Африки.
3. Короткий огляд участі африканських країн у підтримці України на міжнародних форумах.

Рекомендована література: [6, 7, 12, 17, 35]

Тема 15. Україна та країни Латинської Америки

План лекційного заняття:

1. Історія відносин України з країнами Латинської Америки.
2. Основні партнери: Бразилія, Аргентина, Чилі.
3. Економічні та політичні інтереси України у регіоні.
4. Сучасні виклики і перспективи співпраці.

План семінарського заняття:

1. Аналіз економічних відносин Україна–Бразилія.
2. Дискусія: «Який потенціал мають відносини з Аргентиною?»
3. Практичне завдання: підготувати презентацію про українсько-чилійські відносини.
4. Обговорення: Латинська Америка і підтримка України на міжнародній арені.

Самостійна робота:

1. Огляд торгівлі України з країнами Латинської Америки.
2. Реферат: «Бразилія як стратегічний партнер України у Латинській Америці».
3. Аналітична замітка: «Проблеми розвитку співробітництва Україна–ЛА».

Рекомендована література: [6, 7, 12, 33, 36]

Тема 16. Глобальні виклики для зовнішньої політики України

План лекційного заняття:

1. Глобалізація і зовнішня політика України.
2. Кліматичні зміни як виклик національній безпеці.
3. Енергетична та продовольча безпека.
4. Інформаційна війна як новий виклик XXI століття.

План семінарського заняття:

1. Дискусія: «Які глобальні виклики найбільш небезпечні для України?»
2. Аналіз політики України у сфері клімату та екології.
3. Практикум: скласти схему глобальних викликів і національних відповідей України.
4. Обговорення ролі України у міжнародних екологічних ініціативах.

Самостійна робота:

1. Підготувати есе «Україна і кліматичні зміни».
2. Зробити огляд міжнародних документів щодо продовольчої безпеки.
3. Аналітична довідка: «Україна і інформаційна безпека».

Рекомендована література: [1, 6, 7, 10, 14, 17]

Тема 17. Гуманітарний вимір зовнішньої політики України

План лекційного заняття:

1. Культурна дипломатія як інструмент міжнародного співробітництва.
2. Освітні та наукові програми України за кордоном.
3. Участь України в міжнародних академічних проєктах.
4. Роль української діаспори у світі.

План семінарського заняття:

1. Обговорення: «Які напрями культурної дипломатії є найбільш успішними?»
2. Приклади міжнародних освітніх проєктів України.
3. Практичне завдання: скласти перелік програм академічної мобільності для студентів України.
4. Дискусія: роль діаспори у формуванні іміджу України.

Самостійна робота:

1. Презентація: «Культурна дипломатія України у XXI столітті».
2. Реферат: «Роль діаспори у міжнародних відносинах».
3. Аналітична записка про програми ЄС для студентів з України.

Рекомендована література: [6, 7, 8, 12, 18]

Тема 18. Актуальні проблеми та перспективи зовнішньої політики України

План лекційного заняття:

1. Сучасні виклики: війна з росією, окупація територій.
2. Європейська та євроатлантична інтеграція.
3. Відновлення міжнародного іміджу України після війни.
4. Прогноз розвитку зовнішньої політики України у XXI столітті.

Індивідуально-консультаційна робота:

Підготувати реферат на тему: «Зовнішня політика України після війни: пріоритети, виклики, перспективи» та презентацію (до 10 слайдів).

У роботі проаналізувати:

- Як повномасштабна війна змінила стратегічні напрями зовнішньої політики України;
- Які ключові партнери є критично важливими у процесі післявоєнної відбудови;
- Перспективи членства України в ЄС і НАТО у контексті нової геополітичної реальності;
- Прогноз на середньостроковий період (5–10 років): якою має бути стратегія України у світі?

Рекомендація: включити посилання на сучасні аналітичні звіти, матеріали МЗС України, Єврокомісії, НАТО, G7 тощо.

Самостійна робота:

1. Написати аналітичну статтю «Зовнішня політика України після війни»/ «Які головні пріоритети зовнішньої політики України після перемоги?»/ «Україна як регіональний лідер чи глобальний актор?»/ «Реформи та зовнішня політика: взаємозалежність».
2. Підготувати презентацію: «Перспективи членства України в ЄС і НАТО».
3. Короткий огляд програм відбудови України у міжнародному вимірі.

Рекомендована література: [3; 5; 7; 14]

6. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ)

1. Предмет і завдання курсу «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України».
2. Поняття та сутність зовнішньої політики.
3. Національні інтереси України та їхній вплив на зовнішню політику.
4. Теоретико-методологічні підходи до дослідження зовнішньої політики.
5. Міжнародне визнання незалежної України.
6. Етапи становлення зовнішньої політики України у 1990-х рр.
7. Зовнішньополітичний потенціал України (політичний, економічний, військовий, культурний).
8. Конституційні та законодавчі засади зовнішньої політики України.
9. Повноваження Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів і МЗС у сфері зовнішньої політики.
10. Участь України в ООН як член-засновник.
11. Роль України у миротворчих операціях під егідою ООН.
12. Значення співпраці України з програмами та установами ООН.
13. Основні напрями відносин України з Великою Британією.
14. Українсько-німецькі політичні та економічні відносини.
15. Українсько-французьке співробітництво.
16. Особливості відносин України та Італії.
17. Історія та сучасність українсько-американських відносин.
18. Стратегічне партнерство Україна–США: безпековий і політичний вимір.
19. Роль української діаспори у США та Канаді.
20. Особливості співпраці України з Канадою.
21. Етапи українсько-російських відносин у 1991–2013 рр.
22. Російська окупація Криму та війна на Донбасі.
23. Повномасштабне вторгнення росії 2022 р. та його наслідки для двосторонніх відносин.
24. Міжнародні санкції проти РФ і їх вплив на зовнішню політику України.
25. Українсько-польські стратегічні відносини.
26. Проблемні питання взаємин України з Угорщиною та Румунією.
27. Відносини України з країнами Балтії.
28. Сусіди другого порядку: співробітництво з Чехією, Словаччиною, Болгарією.
29. НАТО як ключовий інститут євроатлантичної безпеки.
30. Етапи розвитку відносин Україна–НАТО.
31. Політико-правові механізми інтеграції України до НАТО.
32. Виклики та перспективи членства України в НАТО.
33. Етапи розвитку відносин Україна–ЄС.
34. Значення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.
35. Сфери співробітництва України та ЄС.
36. Перспективи членства України в ЄС.

37. Участь України в діяльності ОБСЄ.
38. Членство України в Раді Європи: політико-правові аспекти.
39. Україна та Вишеградська група: напрями співробітництва.
40. Участь України у Центральноевропейській ініціативі.
41. Двосторонні відносини України з Білоруссю.
42. Двосторонні відносини України з Молдовою.
43. Відносини України з країнами Південного Кавказу.
44. Відносини України з країнами Центральної Азії.
45. Історія та сучасність українсько-китайських відносин.
46. Співпраця України з Японією.
47. Особливості співробітництва України з державами Близького Сходу.
48. Енергетичний вимір співпраці з країнами Азії та Близького Сходу.
49. Відносини України з країнами Африки у 1990-х рр.
50. Сучасні напрями українсько-африканської співпраці.
51. Продовольчий фактор у співпраці України та Африки.
52. Відносини України з Бразилією.
53. Відносини України з Аргентиною та Чилі.
54. Перспективи співпраці України з країнами Латинської Америки.
55. Вплив глобалізації на зовнішню політику України.
56. Кліматичні зміни як виклик зовнішній політиці України.
57. Проблеми енергетичної та продовольчої безпеки.
58. Інформаційна війна як глобальний виклик для України.
59. Культурна дипломатія та роль української діаспори.
60. Пріоритети зовнішньої політики України у XXI столітті.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Модулі	Змістовний модуль 1				Допуск – 50 балів	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу - 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	13						
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4			
Семінарське заняття	1	1	1	1			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модульна контрольна робота	3						
Індивідуально-консультаційна робота	6						
Модулі	Змістовний модуль 2						
Загальна кількість балів за модулем №2	13						
Теми	T.6	T.7	T.8	T.9			

Семінарське заняття	1	1	1	1			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модульна контрольна робота	3						
Індивідуально-консультаційна робота	6						
Модулі	Змістовний модуль 3						
Загальна кількість балів за модулем №3	7						
Теми	T.11	T.12	T.13	T.14			
Семінарське заняття	1	1	1	1			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модульна контрольна робота	3						
Індивідуально-консультаційна робота	0						
Модулі	Змістовний модуль 4						
Загальна кількість балів за модулем №4	12						
Теми	T.16	T.17	T.18				
Семінарське заняття	1	1	1				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модульна контрольна робота	3						
Індивідуально-консультаційна робота	6						
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5						

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали (табл. 7.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, не лежним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	0,75
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0.5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 3 балів (табл. 7.2).

Таблиця 7.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1
Тестовий блок	1
Практичні завдання	1
Всього	3

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі реферату, презентації, проєктів або в інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 6 балів до тем 4, 9, 18 (табл. 7.3).

Таблиця 7.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготування по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	6
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготування презентації.	4
Не написання реферату та презентації по ньому.	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Неформальна освіта

Таблиця 7.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
5	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
3	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематичній дисципліні	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р. // УРСР у міжнародних відносинах: міжнародні договори, конвенції, угоди та інші акти, учасником яких є Україна. – К., 1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text
2. Дорош Л., Івасечок О., Турчин Я. Зовнішня політика України. – Львів, 2021. – 348 с.
3. Закон України «Про державну службу», від 10.12.2015, № 889-VIII (у редакції від 01.01.2023 р.; ред. від 31.03.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
4. Закон України «Про дипломатичну службу», від 07.06.2018, № 2449-VIII (у редакції від 01.01.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», від 01.07.2010, № 2411-VI (у редакції від 08.07.2018 р.; ред. відбулася 31.03.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
6. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2017–2019) / авт. вступ. ст., упоряд. А. Ю. Мартинов; відп. ред. С. В. Віднянський. – К.: Інститут історії України, 2020. – 310 с.
7. Зовнішня політика України: опорний конспект лекцій (для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня бакалавра спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини») / Укл.: Палінчак М. М., Бокоч В. М., Дір І. Ю., Савка В. Я., Стебляк Д. М., Лешанич М. М. – Ужгород, 2022. – 80 с.
8. Історія дипломатії: навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Бігняка. – Одеса, 2021. – 116 с.
9. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. (офіційний текст). – К.: Паливода А. В., 2022. – 72 с.
10. Концепція зовнішньої політики України (робочі матеріали за підсумками 2019 р.) / за ред. С. Корсунського, Є. Габера, А. Веселовського, Г. Шелест. – Дипломатична академія України, 2020. – 71 с.
11. Міжнародні відносини та зовнішня політика України: підручник / Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. – К.: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2020. – 328 с.
12. Положення про Державний Протокол та Церемоніал України, затв. Указом Президента України від 22.08.2002 р. (у редакції від 15.02.2010 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/746/2002#Text>
13. Положення про дипломатичне представництво України за кордоном // Розпорядження Президента України від 22.10.1992 р. № 166/92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166/92-рп#Text>
14. Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні, затверджене постановою КМ України від 27.02.1995 р. (у редакції від 02.11.2017 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/154-95-п#Text>
15. Указ Президента України від 22 серпня 2002 р. «Про Державний Протокол і Церемоніал України» (у редакції від 15.02.2010 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/746/2002#Text>
16. Українська призма: Зовнішня політика 2021. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта. – К., 2022. – 328 с. URL: <https://prismua.org/ua/foreign-policy-2021>

Допоміжна:

17. Алексієвець Л. Трансформація відносин України та НАТО в 1991–2019 рр.: історичний аспект // Український історичний журнал. Київ, 2020. № 1 (550). С. 126–142.
18. Гавронська Т. В. Київська Русь і її дипломатія в IX – першій половині X століття: відношення з державами Європи та Азії // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Право. 2021. № 35. С. 9–35.
19. Замкова К. П. Особливості українсько-турецьких відносин (2014–2020 рр.) // Соціально-політичні студії : науковий альманах : праці молодих науковців. Одеса, 2020. № 4. С. 39–48.
20. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2017–2019) / Авт. вступ. ст., упоряд. А.Ю. Мартинов; Відп. ред. С. В. Віднянський. К.: Інститут історії України, 2020. 310 с.
21. Зовнішня політика України: підсумки 2022 року та прогнози на 2023-й. URL: <https://hromadske.ua/posts/zovnishnya-politika-ukrayini-pidsumki-2022-roku-taprognozi-na-2023-j?gclid=CjwKCAjw4ZWkBhA4EiwAVJXwqWAtvXB3Z-->
22. Кондратенко О. Балто-Чорноморська співдружність: витоки та стратегічні можливості для України / О. Кондратенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. Київ, 2020. Вип. 1 (51). С. 11–17.
23. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Х.: Vivat, 2020. 256 С.

Інформаційні ресурси Інтернет:

24. Бібліографічна і реферативна база даних SCOPUS. URL: <http://www.scopus.com/>
25. Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка – <http://www.iir.kiev.ua/>
26. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
27. Міністерства освіти і науки України (нормативні документи в галузі освіти і науки). URL: <http://www.mon.gov.ua>
28. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
29. Brookings Institution. URL: <https://www.brookings.edu/>
30. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL : <https://carnegieendowment.org/>

31. Міжнародні видання:

32. Berridge G.R. Diplomacy, Third Edition: Theory and Practice. Palgrave Macmillan: Basingstoke and New York, 2022. – 6th edition. – 240 p.
33. America's Great-Power Opportunity: Revitalizing U.S. Foreign Policy to Meet the Challenges of Strategic Competition. Ali Wyne. – Policy, 2022. – 251 p.
34. Diplomacy for Professionals and Everyone (Diplomatic Studies, 20). Alisher Faizullaev. – Brill-Nijhoff, 2022. – 324 p.
35. Global Diplomacy: An Introduction to Theory And Practice. (The Sciences Po Series in International Relations and Political Economy). Thierry Balzacq, Frédéric Charillon, Frédéric Ramel, William Snow. – 1st ed. Paris, 2020. – 374 p.
36. Modern Diplomacy in Practice. Robert Hutchings, Jeremi Suri. – Palgrave Macmillan, 2020. – 260 p.
37. Orłowski Tomasz. Protokół dyplomatyczny. Między tradycją a nowoczesnością. – Wydawnictwo Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2022. – 480 s.

**ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри міжнародного
права та права Європейського Союзу
від _____ 20__ р. № _____.

Укладач:

О. Косілова, к. політ. н., доцент,
професор кафедри міжнародного права
та права Європейського Союзу

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

+